

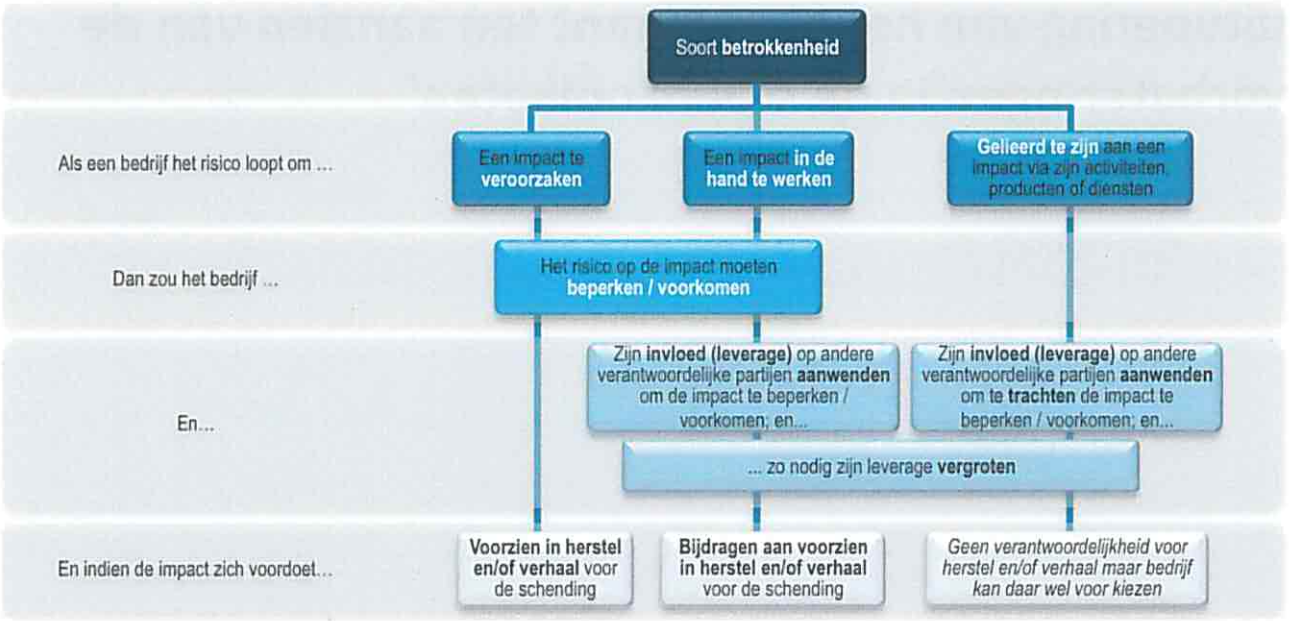
Ministerie van Buitenlandse Zaken

Actiepunten 2016 van de overheid m.b.t. de uitvoering van het 'Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de steenkoolketen'

1.Inleiding

In het Steenkoolconvenant, dat in 2014 is gesloten, zijn het Ministerie van Economische- en Buitenlandse Zaken en de Nederlandse energiebedrijven overeengekomen acties te ondernemen ten aanzien van de verbetering van de steenkoolketen. De overheid heeft zelf verantwoordelijkheden met betrekking tot het beschermen van mensenrechten, maar verwacht ook van internationale bedrijven die in Nederland gevestigd zijn dat zij volgens internationale richtlijnen ondernemen. De overheid draagt graag bij aan een klimaat waarin MVO gedijt en doet dat onder andere door samenwerking te zoeken met andere overheden.

Op basis van de UNGP's en OESO-richtlijnen rust op bedrijven een verantwoordelijkheid tot het voorkomen en verminderen van negatieve impact op mens en milieu door de eigen onderneming of zakelijke relaties in de productie- of toeleveringsketen. De acties die van bedrijven worden verwacht in geval van een negatieve impact, zijn afhankelijk van de relatie tot de impact. Veroorzaken bedrijven de negatieve impact, dragen ze eraan bij of zijn ze aan de misstanden verbonden? Het verschil wordt duidelijk in onderstaande figuur.

Figuur gebruikt met toestemming van Shift Project Ltd

Wanneer een impact verbonden is aan de activiteiten, producten of diensten via een zakelijke relatie, dient een bedrijf haar invloed aan te wenden om de zakelijker relatie te beïnvloeden met als doel de impact te voorkomen of te verminderen. Welke actie gepast is hangt onder andere af van de invloed van de onderneming op de zakenrelatie, de mate waarin de relatie cruciaal is voor de onderneming, de ernst van de impact en de vraag of het beëindigen van de relatie met de zakenrelatie op zichzelf geen ongunstige effecten op mensenrechten zou hebben.

Due diligence is een eerste en noodzakelijke stap voor het boeken van resultaten. Due diligence conform de UNGP's en de OESO-richtlijnen is niet eenmalig, het is een voortdurende activiteit.

Het actieplan voor 2016 omschrijft de acties en inzet van de Nederlandse overheid om de steenkoolketen verder verantwoord te maken. Rol van de Nederlandse overheid is om samen te werken met energiebedrijven, het maatschappelijk middenveld en internationale organisaties zoals de OESO. Daarin speelt de Nederlandse overheid een verbindende rol en ondersteunt de samenwerking waar nodig.

2. Afspraken uit het 'Convenant ten aanzien van de verbeteringen in de steenkolenketen' en bijbehorende acties overheid voor 2016

Overheden aanspreken met betrekking tot hun verantwoordelijkheden in de steenkolenketen.
Artikel 4.1

- Bezoek aan een steenkool producerend land brengen met de Nederlandse betrokkenen. Hierbij betreffende overheid zo goed mogelijk betrekken.
- Verdere uitvoering van het MoU Mijnbouw tussen Nederland en Colombia.
- Waar van toepassing worden ambassades ingezet om het thema aan de orde te stellen in hun relaties met andere overheden.
- Er wordt rekening gehouden met dit thema in de werkbezoeken van bewindspersonen aan betrokken landen, bijvoorbeeld door het te bespreken in bilaterale gesprekken.

Landen stimuleren lid te worden van VP's en ondersteunen bij toepassing van de principes.
Artikel 4.2

- Ondersteunen van organisaties die door middel van workshops, bijeenkomsten, campagnes en andere middelen de bekendheid van de VP's vergroten.
- Overheden die nog niet lid zijn van de VP's in de bilaterale contacten daarop aanspreken, waarbij voor Nederland Zuid-Afrika en Nigeria prioriteitslanden zijn.
- In contacten met bedrijven de VP's onder de aandacht brengen en zo helpen de positieve impact van bedrijven op de mensenrechtensituatie te vergroten.
- In geval mijnbouwbedrijven willen toetreden tot de VP's zal Nederland specifieke aandacht hebben voor het plan van aanpak van dat bedrijf met betrekking tot de impact op de lokale mensenrechtensituatie.

Ondersteunen ontwikkeling van Bettercoal en het initiatief actief onder de aandacht brengen
Artikel 4.3

- In publieke uitingen toont de overheid zich voorstander van Bettercoal, zonder de kritische houding te verliezen op de ontwikkelpunten van het initiatief, zoals meer transparantie.
- Rondom 'mijlpalen' (bv. jaarvergadering van Bettercoal of stakeholderbijeenkomst in Q4) voeren het ministerie van Buitenlandse Zaken en het bestuur van Bettercoal overleg over knelpunten en bespreken of en hoe de overheid kan bijdragen om deze knelpunten weg te werken.
- Waar passend zal Nederland Bettercoal als voorbeeld gebruiken van een collectieve aanpak die – via identificatie van problemen door middel van audits – bijdraagt aan verbetering van de situatie ter plaatse.

Agenderen van Europese samenwerking
Artikel 4.4

- Verkennen van mogelijkheden voor samenwerking en afstemming met andere Europese spelers zoals Zwitserland, Duitsland, Zweden, Frankrijk en Denemarken ter verbetering van de steenkoolketen. De Nederlandse overheid zal conference calls organiseren om deze

samenwerking te verkennen en stelt zich tot doel met ten minste twee van hen gezamenlijke acties te formuleren.
- Er wordt ingezet op de effectievere implementatie van het duurzaamheidshoofdstuk in handelsovereenkomsten, waaronder het vrijhandelsverdrag tussen de EU en Colombia.

Ondersteuning in Colombia
Artikel 4.5
- Afronding Sector-Wide Impact Assessment (SWIA) mijnbouw en mensenrechten van het Institute of Human Rights and Business en mogelijke follow up. Faciliteren van een bijeenkomst waarin de resultaten van het onderzoek met alle stakeholders wordt gedeeld.
- De Nederlandse overheid staat een inclusieve benadering voor, waarin *transitional justice* - ingebed in het toekomstige vredesakkoord met FARC - voorziet in slachtoffergenoegdoening voor alle slachtoffers van het gewapend conflict in Colombia. Nederland zal dit onder de aandacht brengen bij de Colombiaanse overheid. Ook zullen mogelijkheden worden verkend voor samenwerking met Noorwegen en Zwitserland m.b.t. het vredesproces en slachtofferproblematiek in Colombia.
- De Nederlandse overheid dringt erop aan dat bij de implementatie van het vredesakkoord de verantwoordelijkheid van derden (waaronder bedrijven) volwaardig onderdeel wordt van het *transitional justice* proces. Het is belangrijk te leren van de lessen uit het verleden als het gaat over de rol van bedrijven in conflictsituaties maar juist ook in de fase van *transitional justice*. De Nederlandse overheid faciliteert dialoog over dit thema, onder andere naar aanleiding van het onderzoek van PAX en de Universiteit van Oxford over dit onderwerp.
- In 2015 legden Nederland en Colombia intenties voor samenwerking op het gebied van verantwoorde mijnbouw vast in een MoU. In 2016 moeten deze intenties worden omgezet in concrete afspraken voor samenwerking. Initiatieven op het gebied van water en mijnbouw hebben hierbij prioriteit.

Publicatie overzicht geleverde inspanningen
Artikel 4.6
- Publiceren van een geaggregeerd overzicht van inspanningen met betrekking tot de in het convenant genoemde activiteiten (Q3).

Overige inspanningen door de Nederlandse overheid:
- *De Nederlandse overheid zal de energiebedrijven en NGO's desgevraagd ondersteunen in de uitwerking van een algemene disengagementstrategie. De strategie dient inzichtelijk te maken wanneer en onder welke omstandigheden bedrijven tot disengagement dienen over te gaan o.b.v. de OESO-richtlijnen.*
- *De Nederlandse overheid steunt de samenwerking tussen energiebedrijven, Bettercoal en de OESO RBC Unit gericht op een verantwoorde steenkoolketen. Mogelijkheden voor een effectievere toepassing van DD Guidance for Meaningful Stakeholder Engagement gericht op de extractieve sector en de ontwikkeling van een instrument dat de DD Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas bevordert wordt onderzocht. In mei 2016 zal in dat kader vertegenwoordigers van de Nederlandse overheid,*

Nederlandse energiebedrijven en Bettercoal deelnemen aan de 'joint forum on mineral supply chains' georganiseerd door de OESO. De Nederlandse overheid en de energiebedrijven beogen in juli 2016 duidelijk te hebben hoe de samenwerking met de OESO vorm gaat krijgen.

- *In november 2016 zal een werkbezoek onder leiding van de Grondstoffengezant worden gebracht aan Zuid-Afrika met betrokken partijen (Nederlandse energiebedrijven, NGO's). Deze reis heeft al doel om inzichtelijk te maken wat de inzet van Nederlandse energiebedrijven via Bettercoal oplevert en welke uitdagingen blijven bestaan, zodat daar actie op ondernomen kan worden.*
- *De Nederlandse overheid ondersteunt het initiatief 'Clean Coal China' binnen het publiek-private programma Partners for International Business (PIB). Doel is onder andere de efficiency en mate van succes voor de markt voor Clean Tech oplossingen in de Chinese kolensector te verhogen.*